

NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP

Kring Maastricht

donderdag 1 februari 1979:

Drs. P.J. Bels, oud directeur van het proefstation voor champignoncultuur, zal een lezing houden over eetbare paddestoelen geteeld door termieten. (Termitomyces).

Kring Heerlen

5 februari 1979, 20.00 uur, in café A gene Bek, Mgr. Schrijnenstraat 20:

De Heer H. de Bruijn uit Venlo vertoont zijn diaserie: Zwerftochten door Scandinavië.

De Hr. de Bruijn heeft met zijn eega al verscheidene vakanties in Scandinavië doorgebracht. Hij zal ons aan de hand van een aantal dia's iets van de schoonheid van dit deel van Europa laten zien, waarbij de nadruk valt op de vogels, met als hoogtepunt een bezoek aan de vogelrots van het eiland Runde.

5 maart 1979:

Voordracht door de Heer van Os over: Het leven der bijen.

Kring Venlo

19 februari, 20.00 uur in het Goltziusmuseum, Venlo

Dhr. Th. Janssen uit Sevenum zal spreken over: de Peel, van natuur tot cultuur.

TENTOONSTELLING "BOUWSTENEN DER AARDE"

door

Drs. W.J.M. Scheres

In het documentatiecentrum van de botanische tuin "Jochum Hof" te Tegelen-Steyl wordt tot half april een geologische tentoonstelling gehouden. Deze tentoonstelling heeft betrekking op algemeen geologische processen zoals platentectoniek, vulkanisme en gebergtevorming en op de materialen, gesteenten, en mineralen, waaruit de aarde is opgebouwd. De gesteenten en mineralen zijn hier niet allereerst volgens de systematiek opgesteld, maar veeleer volgens het geologische milieu en de paragenesen waarin zij optreden. Het is niet de bedoeling geweest om zoveel mogelijk soorten mineralen bijeen te brengen, maar een aantal groepen mineralen behorende bij bepaalde typen gesteenten en ertsparagenesen. Zo ziet u mineralen uit holten van vulkanische gesteenten opgesteld in de nabijheid van een aantal uitvloeiingsgesteenten.

Als we de met pijlen aangegeven route door het gebouw volgen, komen we allereerst uit bij een aantal platen die betrekking hebben op de inwendige bouw van de aarde en op de platentectoniek. Tevens bevinden zich bij de ingang een geologische tijdspiraal en een tijdsklok, die het verschijnen van allerlei levensvormen op aarde weergeven. Naast deze tijdaanduidingen hangt er een groot schema van de gesteentekringloop.

Vervolgens komen het vulkanisme en het binnendringen in de aardkorst van magma aan de orde. Een groot model van een vulkaan toont de inwendige opbouw daarvan.

Bij de vorming van stollingsgesteenten wordt er in een aantal wandplaten veel aandacht geschonken aan het proces van de magmatische differentiatie en aan de samenhang tussen de aard van het dieptegesteente en het daarbij behorende soort uitvloeiingsgesteente. In twee grote vitrines wordt een groot aantal stollingsgesteenten en mineralen, die in samenhang met stollingsgesteenten optreden, getoond. Onder deze mineralen zijn er vooral soorten, die voorkomen in geoden en in pegmatiet-gesteenten. Tevens zijn er ertsmineralen aanwezig, die ontstaan zijn tijdens de magmadifferentiatie.

Na enkele modellen en tekeningen, die breuken en plooien voorstellen die optreden bij orogeenetische processen, komen we te-

recht bij afbraak en sedimentatie. Een groot schilderij laat de afbraak van een gebergte en de afzetting van sedimenten door rivieren zien (zie foto). In de vitrine onder dit schilderij liggen brokken van vers en verweerd gesteente en verweringsproducten. Daar tegenover staat een vitrine met klastische en organogene sedimentgesteenten en enkele belangrijke "placer"-mineralen, die uit losse sedimenten zijn gewonnen. Boven deze bak hangt een lakprofiel van een marien sediment.

De chemische sedimenten en enkele belangrijke mineralen, die uit zulke sedimenten afkomstig zijn, zoals evaporieten, zijn even verder in een vitrine ondergebracht. Bovendien is daarin een tweetal ertsparagenesen tentoongesteld. Nu liggen er ertsmineralen en begeleiders uit ijzererts-afzettingen van Elba en uit loodzinkafzettingen van Moresnet, de Limburgse Mijnstreek en de noordelijke Eifelrand. Later zullen er weer andere ertsmineraalgezelschappen te zien zijn. Op enkele wandplaten is de geologische gesteldheid van genoemde vindplaatsen weergegeven.

Na dit uitstapje in de eerstwereld komen we terecht bij het zeer gevarieerde gebied van de metamorfe gesteenten en mineralen. Via plaatwerk en talrijke monsters wordt hier aan zowel de regionale als aan de contactmetamorfose aandacht geschonken. Tenslotte worden er een aantal eigenschappen van mineralen gedemonstreerd zoals fluorescentie, kristalvormen, dubbelbreking en magnetisme.

In een projectieruimte tegenover de laatste vitrine is een klankbeeld aanwezig, waarin op eenvoudige wijze de platentectoniek wordt uiteengezet. Bij voldoende belangstelling wordt in de zaal boven de tentoonstellingsruimte een film over een geologisch onderwerp vertoond.

Aan de ingang van de Jochum Hof is een tweetal handleidingen te verkrijgen namelijk een algemene lesbrief, die algemeen geologisch getint is, en een bijzondere lesbrief die gericht is op gesteente-tektrijloop en -vorming.

